

Onderbanken zoekt nieuwe constructie

Artikel

Het aantal inwoners van de gemeente Onderbanken is het afgelopen jaar onder de 8.000 gedoken. Voor een kleine gemeente als Onderbanken is het een hele opgave om alle opgedragen taken kwalitatief goed te blijven behartigen. Om die reden bezint Onderbanken zich op haar toekomst. In een op 12 september 2012 tegelijk met de vervroegde Tweede Kamerverkiezingen gehouden referendum heeft Onderbanken haar inwoners de gelegenheid geboden hun voorkeur voor drie toekomstopties kenbaar te maken, aldus burgemeester Mirjam Clermonts tijdens het bezoek van VNG directieraadslid Ralph Pans op 20 november.

Het referendum mocht zich verheugen in een opkomst van 69%. Ongeveer 57% van de inwoners heeft gekozen voor het zelfstandig blijven van de gemeente Onderbanken. Dat zelfstandig blijven moet mogelijk worden gemaakt door bij de gemeente Heerlen diensten in te kopen. Waarschijnlijk verwachten de burgers dat zelfstandig blijven de beste waarborg is voor het behouden van de eigen identiteit. Voor burgers is het minder van belang hoe de gemeente het zelfstandig blijven mogelijk maakt door elders diensten in te kopen.

Ralph Pans complimenteert de gemeente voor de manier waarop zij burgers actief heeft voorgelicht over de drie toekomstopties en voor de wijze waarop zij de burgers heeft geraadpleegd over die toekomstopties.

Wethouder Jeannette Quadvlieg schetst dat samenwerking bij de drie decentralisatieoperaties op verschillende schaalniveaus plaatsvindt. Voor sommige zaken werkt Onderbanken op regionaal niveau, voor sommige op subregionaal niveau en voor weer andere zaken op lokaal niveau samen. Voor het vinden van een goede samenwerkingsconstructie zijn volgens Clermonts drie criteria van belang: kan met samenwerking de kwaliteit worden verbeterd, de continuïteit worden vergroot en de efficiency op een hoger plan worden gebracht. Het voordeel van een kleine gemeente als Onderbanken is dat een medewerker weinig van veel weet. Het nadeel is de kwetsbaarheid van de organisatie als gevolg van de eenmansfuncties. Valt een medewerker uit, dan is het lastig om in vervanging te voorzien.

Aan de VNG wordt de vraag gesteld hoe Onderbanken haar eigen toekomst in de huidige landelijke ontwikkelingen moet plaatsen. Volgens Pans bevat het jongste regeerakkoord nogal wat onduidelijkheden op het terrein van het openbaar bestuur en wordt her en der in het akkoord mogelijk iets anders bedoeld dan de letterlijke tekst suggereert. Een belangrijke kernboodschap is wel dat de bestuurlijke druk voor nogal wat gemeenten zodanig groot wordt dat de noodzaak om op te schalen steeds verder toeneemt. Het lijkt er op dat het rijk niet zelf een herindeling van bovenaf zal initiëren. Duidelijk is wel dat de financiële koorden steeds strakker zullen worden aangehaald. Het rijk verwacht dat het aantal gemeenten de komende jaren vanzelf zal blijven dalen.

Er zijn volgens Pans allerlei manieren om samen te werken. Een geslaagd voorbeeld noemt hij de gemeente Súdwest Fryslan waar schaalvergroting en schaalverkleining zijn gecombineerd. Pans adviseert Onderbanken in de eerste plaats te blijven zorgen voor een goede dienstverlening aan de burger. Structuur en vorm komen wat hem betreft dan toch op een tweede plaats.